

Tussenuren

Het gist onder de middelbare scholieren. Vorig jaar protesteerden ze massaal tegen het feit dat ze te weinig les kregen en teveel aan hun lot werden overgelaten. Het OCW-ministerie kondigde daarop aan dat scholen een boete zouden krijgen als ze hun leerlingen de onderwijstijd onthielden waar ze recht op hebben. Dit jaar zijn de scholierenacties meer gericht op de onnutte vulling en de ondoelmatige roostering van de aangeboden uren.¹ Vorige week braken scholierenstakingen uit in Oudembosch (Kennisnet 21/9/2007) en in Den Helder (Noordhollands Dagblad 18/9/2007, 22/9/2007).² Er bestaan dagroosters waarin het laatste lesuur pas om 17 uur eindigt en waarbij de loze tussenuren (inclusief vrije uren aan het begin van de lesdag) tot 10 à 15 uur per week oplopen. Nog afgezien van de onaangekondigde lesuitval door ziekte of persoonlijke omstandigheden van een docent.

Waarom lopen leerlingen te hoop tegen de vele tussenuren?

Hypothese 1. Loze tussenuren zijn een irritante kostenpost voor de leerling:

- Tussenuren zijn een vorm van gedwongen leegloop. Het vrijvallende tijdvak is vaak te kort om productief aan school- of huiswerk te besteden. Bovendien stellen scholen niet altijd genoeg studie- en computerplekken beschikbaar om tijdens tussenuren ongestoord voor jezelf te werken.
- Vele scholen staan de leerlingen niet toe om tijdens tussenuren het schoolterrein te verlaten, dus ten gevolge van de tussenuren wordt de bruto schooltijd verlengd en de buitenschoolse tijd bekort.
- Het versnipperde rooster verlengt de gemiddelde schooldag en beneemt leerlingen dus een stuk van de naschoolse tijd die ze naar eigen goeddunken hadden kunnen inrichten.
- Het eerste (of eerste én tweede) uur vrij maakt weliswaar dat je kan uitslapen, maar dat moet je terugbetalen met meer lessen in de middagen, ten koste van de naschoolse tijd die je naar eigen goeddunken had kunnen inrichten.

Hypothese 2. Om loze tussenuren te vermijden en de wettelijke urennorm te halen, bieden scholen 'opvuluren' aan, bijvoorbeeld gesuperviseerde zelfstudie. Deze opvul-uren worden door de leerling irritant gevonden:

- als ze te weinig bijdragen aan de schoolvorderingen (tenzij ze een hoge recreatieve waarde hebben);
- als ze onvoldoende aansluiten bij de prioriteiten van de leerling (bv. liever achterstallig huiswerk of huiswerk voor de volgende dag maken);
- als ze in de ogen van de leerling ten koste gaan van de buiten- of naschoolse tijd die naar eigen goeddunken had kunnen worden ingericht.

Hypothese 3. Loze tussenuren en improductieve opvul-uren zijn irritant omdat leerlingen erdoor in verzoeking worden gebracht om te gaan spijbelen. Ze nemen de rest van de dag vrij, maar daarmee komen ze in conflict met de schoolregels en eventueel zelfs met de leerplichtambtenaar.

Hypothese 4. De ergernis over loze tussenuren en onnutte opvul-uren staat niet op zichzelf, maar wordt veroorzaakt door het feit dat het primaire proces in sommige onderwijsfabrieken onbeheersbaar is geworden: het is één grote ongeorganiseerde chaos en de leerlingen pikken dat niet langer.

Wes Holleman

weblog onderwijs 29-9-2007

www.onderwijsethiek.nl

¹ <http://www.laks.nl/index.php?catg=1&navID=2&sub=0&viewid=f5jnut99g>;

<http://www.laks.nl/owt/?soort=klaagt>; <http://fora.kennisnet.nl/viewthread.php?tid=11338&page=1>

² http://www.kennisnet.nl/nieuwsportal/algemeen/scholieren_staken_uit_protest_tegen_tussenuren.html?bron=1401928282&rubriek=onderwijsnieuws_algemeen&;
<http://www.nhd.nl/nieuws/stadstreek/denhelder/article2446027.ece>;
<http://www.nhd.nl/nieuws/stadstreek/denhelder/article2471858.ece>